

Civilutskottets betänkande

2021/22:CU7

Ersättningsrätt och insolvensrätt

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden som rör det s.k. utmättningsförbudet. Enligt utskottet bör regeringen prioritera att en ny reglering om brottsoffers rätt att utmäta frihetsberövandeersättning kommer på plats samt låta se över utmättningsförbudet när det gäller andra slags skadestånd än frihetsberövandeersättning.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden som behandlas i betänkandet, främst med hänvisning till tidigare ställningstaganden samt pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om ersättning vid frihetsberövanden, åtgärder för effektivare utmätning, åtgärder mot över-skuldsättning, olika frågor om skuldsanering samt den s.k. avräkningsordningen.

I betänkandet finns tio reservationer (S, SD, C, V, KD, L, MP) och två särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L). I en av reservationerna (S, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Cirka 70 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden.....	7
Solidariskt skadeståndsansvar	7
Ersättning vid frihetsberövanden.....	11
Utmätningsförbudet.....	16
Åtgärder för effektivare utmätning.....	20
Försäljning av utmätt fast egendom.....	26
Köparens skydd mot säljarens borgenärer	28
Skuldsanering av vissa slags skulder.....	29
Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering	31
Avräkningsordningen	34
Motioner som bereds förenklat.....	35
Reservationer	37
1. Ersättning vid frihetsberövanden, punkt 2 (SD, L).....	37
2. Utmätningsförbudet i förhållande till brottsoffer, punkt 3 (S, V, MP).....	38
3. Utmätningsförbudet i förhållande till övriga borgenärer, punkt 4 (SD)	39
4. Informationsutbyte vid utmätning, punkt 5 (SD, L)	39
5. Andra åtgärder för effektivare utmätning, punkt 6 (SD)	40
6. Skuldsanering av vissa slags skulder, punkt 9 (SD)	41
7. Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering, punkt 10 (C, KD, L)	42
8. Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering, punkt 10 (SD)	43
9. Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering, punkt 10 (V)	43
10. Avräkningsordningen, punkt 11 (V).....	44
Särskilda yttranden	46
1. Andra åtgärder för effektivare utmätning, punkt 6 (C).....	46
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (M, SD, C, V, KD, L)	46
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	47
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	47
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet.....	55

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Solidariskt skadeståndsansvar

Riksdagen avslår motion

2021/22:3448 av Marléne Lund Kopparklint och Sofia Westergren (båda M).

2. Ersättning vid frihetsberövanden

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:317 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD),

2021/22:989 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 1 och 2,

2021/22:1505 av Borian Åberg (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:2814 av Katarina Brännström (M),

2021/22:3445 av Marléne Lund Kopparklint (M) i denna del och

2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 85.

Reservation 1 (SD, L)

3. Utmättningsförbudet i förhållande till brottsoffer

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om utmättningsförbudet i förhållande till brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2527 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 23,

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del,

2021/22:3445 av Marléne Lund Kopparklint (M) i denna del och

2021/22:3635 av Niklas Wykman m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 2 (S, V, MP)

4. Utmättningsförbudet i förhållande till övriga borgenärer

Riksdagen avslår motion

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del.

Reservation 3 (SD)

5. Informationsutbyte vid utmätning

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 17 och

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 25.

Reservation 4 (SD, L)

6. Andra åtgärder för effektivare utmätning

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkandena 14–16 och

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 5 (SD)

7. Försäljning av utmätt fast egendom

Riksdagen avslår motion

2021/22:1391 av Larry Söder (KD).

8. Köparens skydd mot säljarens borgenärer

Riksdagen avslår motion

2021/22:1509 av Boriana Åberg (M).

9. Skuldsanering av vissa slags skulder

Riksdagen avslår motion

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkandena 19 och 20.

Reservation 6 (SD)

10. Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 3,

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 9,

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 25 i denna del och

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 56.

Reservation 7 (C, KD, L)

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (V)

11. Avräkningsordningen

Riksdagen avslår motion

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 10 (V)

12. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 1 februari 2022

På civilutskottets vägnar

Larry Söder

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD), Emma Hult (MP), David Josefsson (M), Jon Thorbjörnson (V), Viktor Wärnick (M) och Ulrik Bergman (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 70 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22 i olika ersättnings-, insolvens- och utsökningsrättsliga frågor. Motionsyrkandena handlar bl.a. om ersättning vid frihetsberövanden, vårdnadshavares skadeståndsansvar, utmätningförbudet, åtgärder för effektivare utmätning, åtgärder mot överskuldsättning, slutlig preskription, skuld-sanering, avräkningsordningen samt skärpt kontroll vid konkursansökan. Av dessa behandlas ca 40 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Solidariskt skadeståndsansvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av reglerna om solidariskt skadeståndsansvar. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden.

Motionen

I motion 2021/22:3448 föreslår Marléne Lund Kopparklint och Sofia Westergren (båda M) ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en utredning som ska se över reglerna om solidariskt skadeståndsansvar. Motionärerna pekar bl.a. på att det solidariska skadeståndsansvaret kan motverka möjligheten att bryta med en kriminell livsstil.

Bakgrund

Om två eller flera personer ska ersätta samma skada svarar de enligt skadeståndslagen (1972:207) i allmänhet solidariskt för skadeståndet (6 kap. 4 §). Ett solidariskt skadeståndsansvar innebär att den skadelidande kan kräva ut hela skadeståndet från vem som helst av de skadeståndsskyldiga. Den av flera solidariskt ansvariga som betalar skadeståndet till den skadelidande har principiellt en regressrätt (återkravs rätt) mot övriga ansvariga. Regressrätten är inte reglerad i lag utan följer av allmänna skadeståndsrättsliga principer. Generellt gäller att fördelningen mellan de ansvariga ska ske efter en skälighetsbedömning.

De grundläggande reglerna om skadeståndsansvar i skadeståndslagen gäller även underåriga. För personer under 18 år finns dock en särskild begränsning som innebär att den underåriga ska ersätta skadan i den utsträckning det är skäligt med hänsyn till hans eller hennes ålder och utveckling, handlingens art, existerande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. (Se 2 kap. 4 §.)

Frågans behandling i samband med ny brottsskadelag

I propositionen till 2014 års brottsskadelag (prop. 2013/14:94 s. 56 f.) behandlades frågan om solidariskt skadeståndsansvar för minderåriga. Den frågan hade inte berörts av den föregående utredningen eller av remissinstanserna utan var i stället föranledd av en gemensam skrivelse från Kronofogdemyndigheten och Barnombudsmanen till Justitiedepartementet om att det solidariska ansvaret för personer under 18 år borde begränsas (Ju2010/5267/L2). Det

hänvisades vidare till att Utredningen om överskuldssättning gett uttryck för en sådan uppfattning (SOU 2013:78 s. 264 f.).

Regeringen ansåg att det inte fanns tillräckliga skäl att ändra reglerna om solidariskt skadeståndsansvar för personer under 18 år. Som skäl för detta angavs att ett solidariskt skadeståndsansvar innebär att flera personer gemensamt ska ersätta den skada som de tillsammans har orsakat. Regeringen pekade på att en synpunkt som emellanåt framförs mot att ett sådant skadeståndsansvar även ska gälla för unga personer är att det kan vara orättvist att en person riskerar att få stå för hela skadeståndet trots att det finns flera betalningsskyldiga gärningsmän. Regeringen förklarade emellertid att ett solidariskt ansvar inte innebär ett likadelningsansvar, dvs. att varje gärningsman endast ska betala ”sin del” av skadeståndet. Många gånger döms gärningsmän för att tillsammans ha orsakat brottsoffret skada. Varje gärningsman är då ansvarig för hela skadan på samma sätt som när skadan orsakas av en ensam gärningsman som döms för samma brott. I det sistnämnda fallet svarar han eller hon för hela skadan själv. Det följer av skadeståndets reparativa funktion. Det solidariska ansvaret är alltså inte avsett att medföra en rabatt på skadeståndet bara för att flera gärningsmän är inblandade. Den skadeståndsrättsliga grundprincipen är att den skadelidande ska ersättas fullt ut, något som det solidariska ansvaret syftar till att underlätta. Det är en annan sak att gärningsmännen efter att ha betalat skadeståndet sinsemellan kan reglera ansvarets slutliga fördelning. Inte heller då är ett likadelningsansvar emellertid självklart, utan ansvaret kan variera beroende på hur aktiv respektive gärningsman var när brottet begicks.

Som skäl för regeringens bedömning anfördes vidare att det finns möjligheter att begränsa skadeståndsansvaret för unga lagöverträdare. Regeringen uttalade att den har förståelse för att den skuldssättning som en solidarisk skadeståndsskyldighet innebär kan drabba unga hårt. Att i ung ålder bli skadeståndsskyldig kan riskera att leda till lång tids skuldssättning, med följden att inträdet i vuxenlivet försenas med försämrade möjligheter att skaffa sig arbete och bostad. Detta gäller visserligen oavsett om den unge svarar solidariskt för skadeståndet eller inte; det gäller skulder generellt. Solidariskt skadeståndsansvar kan emellertid också i vissa fall göra det svårare för den unge att bryta med sin kriminella bakgrund och motverka dennes rehabilitering genom att han eller hon på grund av det solidariska ansvaret kan behöva ha fortsatt kontakt med övriga gärningsmän. Regeringen konstaterade dock att det redan i dag finns möjligheter att begränsa skadeståndsansvaret för personer under 18 år genom regleringen i 2 kap. 4 § skadeståndslagen och anslutande rättspraxis där ett delat skadeståndsansvar har utdömts.

Slutligen anfördes som skäl för regeringens bedömning att ett avskaffande av det solidariska skadeståndsansvaret för lagöverträdare under 18 år skulle drabba brottsoffren. Enligt regeringen kunde principiella invändningar resas mot att avskaffa eller förändra det solidariska skadeståndsansvaret för unga gärningsmän. Ytterst handlade det nämligen om vem som ska stå den

ekonomiska risken för att skadan inte blir ersatt: brottsoffret eller gärningsmännen. Ett avskaffande av det solidariska ansvaret skulle enligt regeringen innebära att brottsoffren – som till skillnad från gärningsmännen inte har haft del i skadans uppkomst – blir de som får stå risken för att brottsskadestånd inte blir betalade. Den skadelidande måste då konfrontera var och en av gärningsmännen i ett försök att få hela sin skada ersatt, något som kan vara både påfrestande och obehagligt. Dessutom skulle ansvarsfördelningen bli närmast oöverskådlig om vissa gärningsmän är under och vissa över 18 år. En sådan reform skulle riskera att fragmentera brottsoffrets rätt till ersättning på ett olyckligt sätt. Till detta kom, anförde regeringen, att ungdomsbrottsligheten inte sällan är riktad mot andra ungdomar. Ur ett brottsofferperspektiv framstår det som särskilt problematiskt att just dessa brottsoffers rätt till ersättning ska försvagas. Även om ett solidariskt skadeståndsansvar – precis som skuldsättning i allmänhet – kan slå hårt mot unga gärningsmän har dessa ändå haft möjlighet att undvika att skadan uppstår, vilket inte är fallet med de barn och ungdomar som utsätts för brott. Att avskaffa det solidariska skadeståndsansvaret för unga skulle alltså innebära att brottsoffren får bära bördor som nu vilar på gärningsmännen. Enligt regeringen är detta inte rimligt, och en sådan ordning skulle innebära ett olyckligt steg tillbaka i arbetet med att stärka brottsoffrens ställning.

Regeringen ansåg sammanfattningsvis att fördelarna med att avskaffa det solidariska skadeståndsansvaret för gärningsmän under 18 år inte överväger nackdelarna. Regeringen förklarade sig därför inte vara beredd att initiera en förändring av skadeståndslagens regler om solidariskt skadeståndsansvar.

Vad som anfördes i propositionen i fråga om solidariskt skadeståndsansvar för minderåriga ledde inte till några synpunkter från riksdagens sida (bet. 2013/14:JuU38, rskr. 2013/14:255).

Tidigare behandling i övrigt

Civilutskottet behandlade våren 2017 ett motionsyrkande om att avskaffa det solidariska skadeståndsansvaret för unga under 18 år (bet. 2016/17:CU7). Motionsyrkandet avstyrktes med hänvisning till att frågan nyligen hade varit föremål för en översyn i samband med tillkomsten av 2014 års brottsskadelag. Riksdagen följde utskottets förslag.

Vidare behandlade justitieutskottet våren 2019 ett motsvarande motionsyrkande som det som nu är aktuellt om en översyn av det solidariska betalningsansvaret (bet. 2018/19:JuU14). Justitieutskottet avstyrkte motionsyrkandet med motiveringen att skadeståndslagens regler om solidariskt betalningsansvar är ändamålsenliga. Riksdagen följde utskottets förslag.

Frågesvar

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde i ett frågesvar den 27 december 2021 om en översyn av det solidariska skadeståndsansvaret (fr. 2021/22:545) följande:

[...] har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att se över det solidariska betalningsansvaret för att därigenom förbättra möjligheten för de som ålagts skadeståndsansvar på grund av brott att återrehabiliteras.

En skadeståndsrättslig grundprincip i Sverige är att den skadelidande ska ersättas fullt ut för den skada han eller hon har drabbats av. När två eller flera ska ersätta en skada, ska de som huvudregel svara solidariskt för skadeståndet. Avsikten är att de ska ta ett gemensamt ansvar för den skada som de tillsammans orsakat och underlätta för den som drabbas av skadan att få sin ersättning. Det solidariska ansvaret är alltså inte avsett att medföra en rabatt på skadeståndet bara för att flera gärningsmän är inblandade.

Solidariskt skadeståndsansvar har många gånger sin grund i att flera personer dömts för att tillsammans och i samförstånd ha begått ett brott mot en annan person, t.ex. en misshandel. De döms då alla för brottet även om de själva inte har bidragit med varje knytövsslag som utdelats. Jag tycker att det är rimligt att de i en sådan situation också får ta fullt skadeståndsrättsligt ansvar för den skada som brottsoffret drabbats av.

Det är riktigt att den skuldsättning som en skadeståndsskyldighet innebär kan drabba enskilda personer hårt. Det gäller oavsett om det är en solidarisk skyldighet eller inte. Det finns dock redan i dag möjligheter att begränsa – eller jämka – ett skadeståndsansvar. Om ett solidariskt betalningsansvar framstår som alltför betungande för en person under 18 år finns det även möjlighet att besluta om ett delat skadeståndsansvar.

Ett avskaffande av det solidariska ansvaret skulle innebära att brottsoffret ska behöva vända sig till samtliga gärningsmän med sitt krav och får stå risken för att skadeståndet inte betalas. Ungdomsbrottsligheten är inte sällan riktad mot andra ungdomar. Ur ett brottsofferperspektiv framstår det som särskilt problematiskt att just dessa brottsoffers rätt till ersättning försvagas, vilket skulle bli resultatet av en sådan förändring.

Regeringen arbetar aktivt med åtgärder för att kriminella ska återanpassas till samhället och bedriver ett omfattande arbete för att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Med 34-punktsprogrammet genomförs det största paketet mot gängkriminaliteten någonsin i Sverige. Programmet omfattar åtgärder på både kort och lång sikt, bl.a. för att förstärka och utveckla stödet till avhoppare i landet. Vidare har arbetet med att genomföra det nationella brottsförebyggande programmet, Tillsammans mot brott, bidragit till att det nu finns bättre förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i samhället.

Regeringen vidtar alltså åtgärder för att hjälpa den som vill lämna ett kriminellt liv bakom sig. Det finns däremot för närvarande inga planer på att se över det solidariska skadeståndsansvaret.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte någon annan uppfattning än den som riksdagen tidigare gett uttryck för, och motionsyrkandet bör därför avslås.

Ersättning vid frihetsberövanden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ersättning vid frihetsberövanden. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 1 (SD, L).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 85 begärs ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av reglerna om ersättning vid frihetsberövanden i fall där en person som döms för brott har varit frihetsberövad längre tid än vad som följer av den slutligen utdömda påföljden.

Ett liknande förslag läggs fram i motion 2021/22:3445 av Marléne Lund Kopparklint (M) i denna del.

I motion 2021/22:317 begär Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av rätten till ersättning från staten för personer som förekommer i kriminella sammanhang och som varit frihetsberövade utan att sedan bli dömda för den gärning som legat till grund för frihetsinskränkningen.

I motion 2021/22:989 begär Richard Jomshof (SD) flera tillkännagivanden till regeringen om ersättning vid frihetsberövanden. Motionären anser att sådan ersättning ska vägras i fall där en person som fortfarande kan misstänkas för brott frikänns på grund av något formellt misstag från statens sida (yrkande 1) och att det i stället är brottsoffret som i dessa fall ska tilldömas ersättning från staten (yrkande 2).

I motion 2021/22:1505 begär Boriana Åberg (M) tillkännagivanden till regeringen om att ersättning för ett frihetsberövande ska vägras i samtliga fall där en person som döms för brott har varit frihetsberövad längre tid än vad som följer av den slutligen utdömda påföljden (yrkande 1) eller att ersättningen i vart fall ska jämkas kraftigt i sådana situationer (yrkande 2).

I motion 2021/22:2814 begär Katarina Brännström (M) ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av reglerna om ersättning vid frihetsberövanden dels i fall där en person som döms för brott har varit frihetsberövad längre tid än vad som följer av den slutligen utdömda påföljden, dels i fall där en person som förekommer i kriminella sammanhang och som varit frihetsberövad inte blir dömd för den gärning som legat till grund för frihetsinskränkningen.

Bakgrund

Regler om ersättning från staten vid frihetsberövanden finns i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder

(frihetsberövandelagen). Frihetsberövandelagen bygger på ett strikt skadeståndsansvar, dvs. det krävs normalt inte att det har förekommit något fel eller någon försummelse för rätt till ersättning. Vid sidan av frihetsberövandelagen kan skadestånd för ett frihetsberövande lämnas enligt de förutsättningar som skadeståndslagen ställer upp vid fel eller försummelse vid myndighetsutövning eller vid en överträdelse av den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Justitiekanslern handlägger de flesta anspråk på ersättning och har möjlighet att på frivillig väg reglera sådana anspråk. I annat fall prövas saken av allmän domstol.

Enligt frihetsberövandelagen kan den som varit häktad (eller anhållen minst 24 timmar i sträck) begära ersättning bl.a. när förundersökningen har avslutats utan att åtal har väckts eller när frikännande dom har meddelats för den brottsmisstänke som frihetsberövandet avsåg. Anledningen till den frikännande domen eller beslutet att lägga ned förundersökningen saknar betydelse. Det innebär att den frikände är berättigad till ersättning även om det fortfarande finns brottsmisstankar mot honom eller henne. Rätt till ersättning för den som varit häktad finns också om det för en viss del av brottsligheten meddelas frikännande dom och det är uppenbart att frihetsinskränkningen inte skulle ha beslutats endast för den övriga brottsligheten eller om något brott i domen hänförs till en mildare straffbestämmelse och det är uppenbart att frihetsinskränkningen inte skulle ha beslutats vid en sådan bedömning. Vidare kan den som varit häktad begära ersättning om beslutet om frihetsinskränkning har upphävts efter överklagande eller överprövning. (Se 2 §.)

För den som har avtjänat ett fängelsestraff finns en rätt till ersättning om det efter överklagande eller anlitande av s.k. särskilt rättsmedel meddelas frikännande dom eller döms ut en mindre ingripande påföljd. Samma sak gäller om den dom som har legat till grund för verkställigheten undanröjs utan beslut om ny handläggning. (Se 4 §.)

Ersättning kan lämnas för vissa ekonomiska skador och för ideell skada i form av lidande till följd av frihetsberövandet (7 §). Ersättningens storlek för lidande bestäms med utgångspunkt i hur länge frihetsberövandet har varat. Enligt Justitiekanslerns praxis bestäms sådan ersättning i normalfallet till 30 000 kronor för den första månaden. Ersättning betalas med 20 000 kronor för varje ytterligare månad fram t.o.m. den sjätte månaden och därefter med 30 000 kronor per månad t.o.m. den tolfte månaden. Sedan ökar ersättningen successivt ju längre frihetsberövandet har pågått. Vissa omständigheter kan medföra en förhöjd ersättning. Det gäller främst om misstankarna har avsett ett särskilt allvarligt brott. Förhöjd ersättning betalas också till ungdomar i åldern 15–18 år.

Ersättningen kan i vissa fall jämkas, dvs. vägras eller sättas ned. Sålunda har den skadelidande inte rätt till ersättning om han eller hon själv uppsåtligt har orsakat frihetsinskränkningen (6 § första stycket), t.ex. genom att felaktigt ange sig själv som skyldig till ett brott. Vidare gäller att om den skadelidande har försökt undanröja bevis eller på annat sätt försvåra en utredning, eller om

han eller hon har försökt undandra sig förundersökning eller lagföring, lämnas ersättning endast när det finns synnerliga skäl (6 § andra stycket). Det är här fråga om att den skadelidande själv genom någon form av obstruktion har orsakat den frihetsinskränkande åtgärden.

Ersättning kan även vägras eller sättas ned om den skadelidandes eget beteende har gett upphov till beslutet om frihetsinskränkning eller om det med hänsyn till övriga omständigheter är oskäligt att ersättning lämnas. Ersättning får dock inte vägras eller sättas ned enbart på den grunden att misstanke om brott kvarstår utan att skuldfrågan är klarlagd. (Se 6 § tredje stycket.) I rättsfallet NJA 2013 s. 1003 uttalade Högsta domstolen att det är svårt att närmare precisera innebörden av det aktuella undantaget från rätten till ersättning. Enligt domstolen är emellertid så mycket klart att tillämpningsområdet för undantagsbestämmelsen är begränsat och att det med uttrycket ”eget beteende” måste avses något annat än det handlande som legat till grund för frihetsinskränkningen (dvs. brottspåståendet). Vidare ska enligt domstolen möjligheten till jämkning tillämpas restriktivt och endast i klara fall av oskälighet. Justitiekanslern har i ett efterföljande beslut (dnr 590-17-4.1) anført att det är delvis oklart hur Högsta domstolens uttalanden i 2013 års rättsfall ska tillämpas och vilken räckvidd de har. Enligt Justitiekanslern kan dock Högsta domstolens uttalanden inte tolkas som att det finns hinder mot att grunda en jämkning av ersättningen på vissa av de omständigheter som ingår i gärningsbeskrivningen.

Tidigare behandling

Justitieutskottet behandlade våren 2019 ett motionsyrkande om vissa ändringar i frihetsberövandelagen (bet. 2018/19:JuU11). Motionsyrkandet avstyrktes med motiveringen att justitieutskottet ansåg att frihetsberövandelagen har en lämplig utformning. Riksdagen följde utskottets förslag.

Uppmärksammat avgörande från Justitiekanslern

Justitiekanslern beslutade den 11 aug 2021 (dnr 2021/958) att tillerkänna en sökande 840 000 kronor för lidande enligt frihetsberövandelagen. Bakgrunden var i korthet följande: Sökanden dömdes 2018 till fängelse i fyra år och sex månader. Han gjorde i brottmålet gällande att han varit 15 respektive 16 år gammal vid tidpunkten för gärningarna. Domstolarna fann dock, mot bakgrund av en åldersundersökning, att det var mest sannolikt att sökanden varit 18 år eller äldre vid tidpunkten för gärningarna.

Sedermera beviljades resning i brottmålet till följd av ny utredning i åldersfrågan. Vid den nya prövningen ansåg domstolen att det var mest sannolikt att sökanden hade varit 15 respektive 16 år vid tiden för brotten. Påföljden sattes därför ned till två års fängelse.

Justitiekanslern bestämde ersättning för lidande utifrån den tid som sökanden hade verkställt ett fängelsestraff trots att han inte skulle ha gjort det

(enligt 4 § frihetsberövandelagen). Den överskjutande tid som lades till grund för Justitiekanslerns beräkning av ersättningen motsvarade ca 14 månader. Justitiekanslern anförde bl.a. följande i fråga om ersättningens storlek:

Då ersättningen efter det första året som frihetsberövad utgår med successivt högre månadsbelopp motsvarar den överskjutande tiden om 14 månader ett högre belopp än de första 18 månaderna av frihetsberövandet – dvs. de 18 månader för vilka någon ersättning inte ska utgå.

Justitiekanslern finner att en skäligen ersättning för den överskjutande tiden kan bestämmas till 840 000 kr. Vid bestämmandet av beloppet har beaktats att frihetsberövandet och domen avsett särskilt allvarlig brottslighet.

Interpellation till statsråd

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde den 14 januari 2022 i ett interpellationssvar bl.a. följande (ip. 2021/22:182):

[...] har frågat mig om jag avser att verka för en lagändring så att den som frihetsberövats förlorar rätten till skadestånd i de fall då gärningsmannen alltfjämt, även efter nedsatt straff, är dömd för det brott som föranlett frihetsberövandet.

Sverige har sedan länge en lagstiftning som innebär att staten tar ekonomiskt ansvar för frihetsberövanden som egentligen inte borde ha ägt rum. Lagstiftningen utgör en viktig rättssäkerhetsgaranti för enskilda. Det hindrar inte att det kan uppfattas som stötande att någon får en betydande ersättning trots att personen i fråga fortfarande är dömd för allvarlig brottslighet.

Fall som det som [...] utgår från är dock mycket ovanliga. Det viktigaste för mig är att stärka brottsoffrens ställning och minska skadeverkningarna av brott. Att förbättra reglerna om ersättning till brottsoffer är en prioriterad fråga för regeringen i det arbetet. En utredning har därför på uppdrag av regeringen sett över reglerna om brottsoffers rätt till skadestånd och deras möjligheter att få ut sådan ersättning av gärningsmannen.

Jag tog emot utredningens betänkande i somras. Utredningen lämnar flera förslag på ändringar i skadeståndslagen och utsökningsbalken. Förslagen handlar bland annat om att kraftigt höja skadestånden för brottsoffer och att förbättra möjligheterna att utmäta dömda personers egendom till förmån för brottsoffer. Ersättning till frihetsberövade är exempelvis något som enligt förslaget lättare ska kunna utmätas för brottsoffers räkning.

Utredningens förslag har remitterats, och jag avser att under våren återkomma till riksdagen i denna angelägna fråga.

Det blir lagrådsremiss inom kort, proposition senare i vår och ikraftträdande den 1 juli.

Frågesvar

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde i ett frågesvar den 26 januari 2022 om skadestånd till dömda gärningsmän (fr. 2021/22:865) följande:

[...] har frågat mig vilka generella åtgärder jag avser att vidta med anledning av Justitiekanslerns beslut gällande skadeståndet på 840 000 kronor som tilldömts en man dömd för våldtäkt.

Som jag nyligen har svarat [...] i en interpellationsdebatt utgör lagstiftningen som ger rätt till statlig ersättning för frihetsberövanden en viktig rättssäkerhetsgaranti för enskilda. Jag förstår att konsekvenserna av nuvarande reglering kan uppfattas som stötande. Som jag tidigare har uttalat kan det därför finnas anledning att fundera över hur vidsträckt rätten till frihetsberövandeersättning bör vara och jag har bett mina tjänstemän att inleda en översyn av regleringen i fråga, särskilt avseende den så kallade jämningsregeln.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frihetsberövandelagen ger enskilda möjlighet att få ekonomisk ersättning från staten för frihetsberövanden som med facit i hand inte borde ha ägt rum på det sätt som skett. Lagstiftningen utgör en viktig rättssäkerhetsgaranti för den enskilde. Ersättningen kan dock sättas ned helt eller delvis bl.a. om den skadelidandes eget beteende har gett upphov till beslutet om frihetsinskränkning eller om det med hänsyn till övriga omständigheter är oskäligt att ersättning lämnas. Det är en fråga för rättstillämpningen att pröva detta. Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson har helt nyligen i ett frågesvar om skadestånd till dömda gärningsmän uttalat att det kan finnas anledning att fundera över hur vidsträckt rätten till frihetsberövandeersättning bör vara samt att han har bett sina tjänstemän att inleda en översyn av regleringen i fråga, särskilt bestämmelserna om jämning.

En väsentlig del av den kritik som i motionerna och vissa andra sammanhang har riktats mot systemet med frihetsberövandeersättning tar sikte på situationer där den som får sådan ersättning har skulder som avser skadestånd på grund av brott. Närmare bestämt handlar kritiken om dels nivåerna på brottsskadestånden vid en jämförelse, dels brottsoffrens begränsade möjligheter att få utmätning av frihetsberövandeersättningen. Som redovisas i det nästkommande avsnittet föreslår Utredningen om stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer lagändringar som innebär kraftiga höjningar av ersättningsnivåerna för kränkningar med anledning av brott samt förbättrade möjligheter för brottsoffer att utmäta frihetsberövandeersättning. En proposition i saken är aviserad att överlämnas till riksdagen under våren 2022.

Mot den redovisade bakgrunden är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena, och de bör därför avslås.

Utmättningsförbudet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om utmättningsförbudet i förhållande till brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.

Vidare avslår riksdagen ett motionsförslag om utmättningsförbudet i förhållande till övriga borgenärer.

Jämför reservation 2 (S, V, MP) och 3 (SD).

Motionerna

Utmättningsförbudet i förhållande till brottsoffer

I kommittémotion 2021/22:3635 av Niklas Wykman m.fl. (M) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till att ändra lagstiftningen för att i större utsträckning möjliggöra utmätning av gärningspersoners tillgångar i form av skadestånd till förmån för brottsoffer.

Motsvarande förslag läggs fram i kommittémotionerna 2021/22:2527 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 23 och 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del samt motion 2021/22:3445 av Marléne Lund Kopparklint (M) i denna del.

Utmättningsförbudet i förhållande till övriga borgenärer

I kommittémotion 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del begärs ett tillkännagivande till regeringen om att förbudet mot utmätning av vissa slags skadestånd ska inskränkas även i förhållande till andra fordringsägare än brottsoffer.

Bakgrund

I 5 kap. utskökningsbalken (UB) finns bestämmelser om olika slags undantag från utmätning. Det handlar dels om undantag med hänsyn till gäldenärens behov (de s.k. beneficiereglerna), dels om undantag på grund av egendomens beskaffenhet eller särskilda föreskrifter. Av regleringen följer bl.a. att skadestånd på grund av en kränkning av den personliga integriteten i stor utsträckning är skyddade mot utmätning (5 kap. 7 §). Detta s.k. utmättningsförbud gäller skadestånd med anledning av personskada, frihetsberövande, falskt åtal, ärekränkning eller annat sådant. Med ”annat sådant” avses främst kränkning genom brott. Egendom som gäldenären har köpt för skadeståndet kan också omfattas av utmättningsförbudet (se rättsfallet NJA 2018 s. 966). Regleringen har motiverats med att de aktuella skadestånden är av en sådan personlig natur att de inte bör få tas i anspråk av borgenärerna (prop. 1968:130 s. 149 f. och prop. 1980/81:8 s. 502 f.). Lagstiftaren har alltså

ansett att det är viktigt att den skadelidande får möjlighet att tillgodogöra sig ett sådant skadestånd.

Utmätning av skadestånden i fråga får ske tidigast dagen efter att skadeståndet har betalats ut (5 kap. 12 §). Skadeståndet är dock i viss utsträckning skyddat mot utmätning även efter utbetalningen (5 kap. 7 § andra stycket). En grundläggande förutsättning för detta är dock att beloppet hålls avskilt. I övrigt är utmätningsskyddet beroende av om skadeståndet ska tillgodose ett försörjningsbehov eller inte. I det förra fallet – t.ex. i fråga om engångsersättning för nedsatt arbetsförmåga – gäller förbudet mot utmätning av skadeståndet så länge som försörjningsbehovet kvarstår. I det senare fallet – t.ex. vid ideella ersättningar av olika slag – är skadeståndet fredat från utmätning under en tid av två år från utbetalningen.

Genom hänvisningar i annan lagstiftning gäller utmätningförbudet även i fråga om vissa andra närbesläktade ersättningsformer som anses ha en starkt personlig prägel. Det gäller t.ex. brottsskadeersättning för personskada och för kränkning genom brott (5 kap. 10 § UB och 32 § brottsskadelagen [2014:322]) samt trafikskadeersättning för personskada (5 kap. 10 § UB och 32 § trafikskadelagen [1975:1410]).

Utsökningsutredningen

Utsökningsutredningen redovisade i november 2016 sitt betänkande Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81). Utredningen har bl.a. haft i uppdrag att se över reglerna om beneficium och utmätning av bostäder, och vissa ändringar föreslås i dessa delar. Däremot har utredningen inte gjort någon översyn av reglerna om undantag från utmätning på grund av egendomens beskaffenhet eller särskilda föreskrifter. Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade senast våren 2021 motionsyrkanden om att till förmån för brottsoffer inskränka utmätningförbudet i fråga om skadestånd (bet. 2020/21:CU10). Motionsyrkandena avstyrktes med hänvisning till det uppdrag som Utredningen om stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer hade fått att se över regleringen. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utredningen om stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer

Utredningen om stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer hade bl.a. i uppdrag att ta ställning till hur reglerna om förbud mot utmätning av skadestånd med anledning av ett frihetsberövande bör ändras för att i större utsträckning möjliggöra utmätning till förmån för brottsoffer. Översynen fick avse även annan ersättning som omfattas av utmätningförbudet om bedömningen

gjordes att det är nödvändigt eller lämpligt för att åstadkomma en konsekvent och ändamålsenlig reglering. (Se dir. 2019:104.)

Utredningen redovisade i juli 2021 sitt uppdrag i betänkandet Ersättning till brottsoffer (SOU 2021:64). Enligt betänkandet visar en undersökning att en betydande andel av de personer som får ersättning enligt frihetsberövelagen samtidigt har obetalda skulder som avser skadestånd på grund av brott. Utredningen konstaterar också att ersättning enligt frihetsberövelagen i princip inte kräver någon form av vårdslöshet, fel eller försummelse vid myndighetsutövning eller någon överträdelse av Europakonventionen. Utredningen har mot denna bakgrund funnit att ett brottsoffers intresse av att få betalt bör väga tyngre än den tidigare frihetsberövades intresse av att få tillgodogöra sig sådan ersättning. Däremot finns det enligt utredningen inte skäl att helt upphäva förbudet mot utmätning av skadestånd med anledning av ett frihetsberövande, dvs. även i förhållande till andra fordringsägare än brottsoffer. En sådan lösning skulle nämligen, anför utredningen, i alltför hög grad sätta det allmänna borgenärsintresset framför de aktuella gäldenärernas intresse av att få tillgodogöra sig skadeståndet. Utredningen framhåller i den delen att det är viktiga rättssäkerhetsprinciper som i vissa fall ligger till grund för rätten till skadestånd med anledning av ett frihetsberövande. När det sedan gäller andra former av skadestånd som omfattas av utmätningförbudet anser utredningen att eventuella förändringar bör föregås av en mer allmän översyn av utskottets olika bestämmelser om undantag från utmätning.

Utredningen föreslår sammanfattningsvis att ersättning enligt frihetsberövelagen som bygger på ett strikt ansvar (2–4 §§) ska kunna utmätas för alla fordringar som avser skadestånd på grund av brott. Det ska i det sammanhanget inte göras någon åtskillnad mellan ersättning för ekonomisk och ideell skada. Den ändrade ordningen ska gälla även när Brottsoffermyndigheten eller ett försäkringsbolag utövar sin regressrätt. För att Kronofogdemyndigheten på ett effektivt sätt ska kunna utmäta ersättningen ska det vidare införas en underrättelseskyldighet för Justitiekanslern på så sätt att Justitiekanslern skyndsamt ska informera Kronofogdemyndigheten när ett beslut om ersättning enligt frihetsberövelagen har meddelats.

I betänkandet föreslås också att den s.k. företrädesordningen vid löneutmätning ändras så att fordringar som avser skadestånd på grund av brott får företräde framför andra fordringar utan företrädesrätt.

Utöver förslagen när det gäller utmätningförbudet och företrädesordningen vid löneutmätning lämnar utredningen förslag som innebär

- påtagliga höjningar av ersättningsnivåerna för kränkningar med anledning av brott
- en stärkt rätt till kränkningserättning för poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap
- en ny rätt till s.k. särskild anhörigersättning för efterlevande anhöriga.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Betänkandet har remitterats, och remisstiden gick ut den 29 oktober 2021.

Aviserad proposition

I Regeringskansliets propositionsförteckning från den 11 januari 2022 för riksmötet 2021/22 aviseras en proposition om ersättning till brottsoffer som är tänkt att överlämnas till riksdagen under våren 2022.

Utskottets ställningstagande

Det är angeläget att brottsoffer får större möjligheter till utmätning av gärningspersoners tillgångar i form av skadestånd. Utskottet konstaterar att Utredningen om stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer har föreslagit att ersättning enligt frihetsberövandelagen som bygger på ett strikt ansvar ska kunna utmätas för alla fordringar som avser skadestånd på grund av brott. En proposition i saken är aviserad att överlämnas till riksdagen under våren 2022. Detta är positivt. Utskottet vill dock framhålla vikten av att regeringen fullföljer sin aviserade ambition att prioritera frågan så att den nya regleringen kan komma på plats så snart som möjligt.

Vidare konstaterar utskottet att utredningen inte har tittat närmare på frågan om huruvida utmätningförbudet bör inskränkas i förhållande till brottsoffer även när det gäller andra former av skadestånd än frihetsberövandeersättning. Utredningen hänvisar i den delen till att eventuella förändringar bör föregås av en mer allmän översyn av utskottets utredningsbalkens olika bestämmelser om undantag från utmätning. Utskottet anser att regeringen bör ta initiativ till en sådan översyn.

Det som har anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Detta innebär bifall till motionsyrkandena om utmätningförbudet i förhållande till brottsoffer. Däremot finner utskottet inte skäl att föreslå något initiativ med anledning av motionsförslaget om utmätningförbudet i förhållande till övriga borgenärer.

Åtgärder för effektivare utmätning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om informationsutbyte vid utmätning och om andra åtgärder för effektivare utmätning. Utskottet hänvisar bl.a. till det nya konto- och värdefackssystemet, riksdagens tillkännagivande om distansutmätning samt pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 4 (SD, L) och 5 (SD) samt särskilt yttrande 1 (C).

Motionerna

Informationsutbyte vid utmätning

I kommittémotion 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 17 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att låta utreda hur sekretesslagstiftningen mellan myndigheter generellt kan luckras upp så att skuldutmätningar kan effektiviseras och brottslighet beivras.

I kommittémotion 2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 25 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att lagstiftningen bör ändras för att möjliggöra ett effektivt informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att effektivisera utmätningen av tillgångar.

Andra åtgärder för effektivare utmätning

I kommittémotion 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) föreslås flera tillkännagivanden till regeringen om andra åtgärder för effektivare utmätning. Motionärerna vill att regeringen ser över utmätningssystemet för att det ska bli mer effektivt och säkerställer att allt som kan utmätas verkligen utmäts (yrkande 14). Motionärerna anför i den delen att det inte borde vara möjligt att undkomma utmätning genom att skriva sina tillgångar på en annan person. Vidare anser motionärerna att regeringen bör låta utreda hur Kronofogdemyndigheten kan ges befogenhet att bevaka gäldenärs personnummer hos andra myndigheter, som Skatteverket, och banker för att direkt få en uppgift om utmätningbara tillgångar (yrkande 15). Dessutom bör Kronofogdemyndigheten ges i uppdrag att fördjupa samverkan med Polismyndigheten för att effektivare kunna utmäta kapitalvaror som kan anses tillhöra en gäldenär (yrkande 16).

I kommittémotion 2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska ta initiativ till att ändra lagstiftningen för att i större utsträckning möjliggöra distansutmätning.

Regelverket för utmätning

Tillgångsutredningar m.m.

Bestämmelser om utmätning finns i 4 kap. UB. Kronofogdemyndighetens skyldighet att utreda gäldenärens tillgångar regleras i kapitlets 9 §. Kronofogdemyndigheten ska i den utsträckning som behövs med hänsyn till ansökans innehåll, tillkommande uppgifter, gäldenärens förhållanden och omständigheterna i övrigt utreda gäldenärens anställnings- och inkomstförhållanden samt undersöka om gäldenären har utmätningsbar egendom.

Dessutom har gäldenären en upplysningsplikt på så sätt att han eller hon är skyldig att lämna de uppgifter om sina tillgångar som behövs i målet (14 §). En upplysningsplikt ligger även på tredje man, t.ex. en bank, som därför är skyldig att uppge om gäldenären har någon fordran eller något annat mellanhavande med denne som kan vara av betydelse för bedömningen av om gäldenären har utmätningsbar egendom. Den tredje mannen är även skyldig att ange den närmare beskaffenheten av mellanhavandet. (Se 15 §.) Den beskrivna uppgiftsskyldigheten bryter igenom eventuell sekretess (10 kap. 28 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]).

När det gäller förhållandet till tredje man vid utmätning av lös egendom gäller att sådan egendom får utmätas om det framgår att egendomen tillhör gäldenären. Egendomen får också utmätas om gäldenären har den i sin besittning och det inte framgår att den tillhör någon annan. Om gäldenären är gift och varaktigt sammanbor med sin make och de har lös egendom i sin gemensamma besittning, får egendomen utmätas om det inte görs sannolikt att de är samägare till egendomen enligt lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt och det inte heller framgår att egendomen tillhör den andre eller någon annan. Detsamma gäller när gäldenären varaktigt sammanbor med någon annan under äktenskapsliknande förhållanden. (Se 4 kap. 17–19 §§ UB.)

Distansutmätning

Enligt huvudregeln får lös egendom utmätas endast om egendomen är tillgänglig vid förrättningen. Det finns dock en möjlighet att genom s.k. distansutmätning utmäta lös egendom även om den inte finns tillgänglig vid förrättningen, nämligen om egendomen kan identifieras på grund av registrering, upplysningar vid förhör eller någon annan utredning. Utgångspunkten är att det inte ska råda någon tvekan om vad som är föremål för utmätning. En annan förutsättning för distansutmätning är att det inte kan antas uppstå något hinder mot att säkerställa den utmäta egendomen enligt bestämmelserna i 6 kap. UB. Innebörden av detta är att Kronofogdemyndigheten i praktiken genast ska kunna bege sig dit där egendomen finns och ta den i förvar eller säkerställa den på något annat sätt. (Se 4 kap. 7 § UB.)

Om egendom som tillhör en gäldenär är i tredje mans besittning får utmätningen säkerställas genom att egendomen tas i förvar, förseglas eller märks. Om egendomen inte tas i förvar kan i stället innehavaren förbjudas att utan Kronofogdemyndighetens tillstånd lämna ut egendomen eller vidta någon

annan åtgärd som kan innebära skada för sökanden, ett s.k. förbudsmeddelande. (Se 6 kap. 7 § UB.) När egendom anträffas av en annan myndighet (t.ex. Polismyndigheten) har Kronofogdemyndigheten tolkat det beskrivna besittningskravet på så sätt att egendomen måste vara omhändertagen med stöd av den myndighetens regelverk för att distansutmätning ska kunna ske. Denna bedömning har även Riksdagens ombudsmän (JO) gjort i ett beslut där Polismyndigheten fick kritik för att i samband med en trafikkontroll ha omhändertagit egendom efter att Kronofogdemyndigheten lämnat polisen ett förbudsmeddelande – utan att det fanns stöd för ett omhändertagande av egendomen enligt Polismyndighetens egen lagstiftning (JO-beslut 2014-04-02, dnr 584-2013 och 666-2013). I ärendet gjorde JO bedömningen att egendomen inte kunde anses vara i Polismyndighetens besittning på det sätt som föreskrivs i 6 kap. 7 § UB.

Pågående arbete

Utsökningsutredningen överlämnade i november 2016 betänkandet Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81). Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att göra en översyn av utsökningsbalken och anslutande regler i syfte att modernisera utsökningsrätten (dir. 2014:127).

När det gäller utmätningsförfarandet lämnar utredningen förslag som syftar till ett ökat indrivningsresultat genom ökad myndighetssamverkan. Utredningen konstaterar att det redan i dag finns ett lagreglerat informationsutbyte med Kronofogdemyndigheten när det gäller Skatteverkets, Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens utbetalningar. Utredningen anser att det finns skäl för en ökad samverkan genom elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och andra myndigheter. Ett systematiskt elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och myndigheter som betalar ut utmätningsbara ersättningar och bidrag skulle enligt utredningen leda till en bättre kontroll av statens pengar, ett effektivare utsökningsförfarande och ett bättre ekonomiskt utfall för borgenärskollektivet. Utredningen föreslår därför att det ska etableras ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och utvalda myndigheter som betalar eller lämnar ut utmätningsbar egendom.

Utredningen lämnar även förslag som syftar till vassare tillgångsutredningar med tydliga ramar. Det handlar bl.a. om höjda vitesbelopp för personer som kallas till förhör om gäldenärens förhållanden under tillgångsutredningen och som uteblir. Fler personer ska också kunna hämtas till ett sådant förhör. Dessutom utökas och förtydligas upplysningsskyldigheten för både gäldenären och tredje män. Vidare föreslås en ny bestämmelse i utsökningsbalken som klargör att Kronofogdemyndigheten får vidta de utrednings- och spaningsåtgärder som är befogade för att utreda gäldenärens tillgångar. Det kan handla om att komma till rätta med fall där gäldenären t.ex. försöker göra sin egendom oåtkomlig för verkställighet genom att anlita bulvaner som formellt står som ägare till egendomen eller genom att återopa

skenavtal eller andra oriktiga handlingar. Utredningen föreslår även nya bestämmelser som ger uttryckligt lagstöd för att Kronofogdemyndigheten ska kunna genomföra registerkontroller och utbyta information med andra myndigheter. Däremot föreslår utredningen inga förändringar när det gäller besittningskravet vid distansutmätning.

Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet.

Det nya konto- och värdefackssystemet

Kronofogdemyndigheten utövade tidigare på manuell väg sin s.k. frågerätt (enligt 4 kap. 15 § UB, se ovan) till banker och andra finansiella företag genom riktade förfrågningar om uppgifter om företagens kunder. Genom införandet av en ny teknisk plattform, konto- och värdefackssystemet, som beslutades av riksdagen hösten 2020 har uppgifterna gjorts direkt och omedelbart tillgängliga för sökning (prop. 2019/20:83, bet. 2019/20:FiU33, rskr. 2019/20:224). Systemet tillhandahålls av Skatteverket, och de finansiella företagen ska se till att uppgifterna är direkt och omedelbart tillgängliga för sökning i systemet. Kronofogdemyndigheten kan alltså på detta sätt få information om vilka konton och värdefack en gäldenär har. Däremot omfattar systemet inte uppgifter om tillgodohavanden eller transaktioner på kontona. För att få tillgång till sådana ytterligare uppgifter kan Kronofogdemyndigheten utöva sin frågerätt.

Frågesvar

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde i ett frågesvar den 24 mars 2021 om en översyn av utsökningslagstiftningen (fr. 2020/21:2245) följande:

[...] har frågat mig om jag avser att se över lagstiftningen som rör utsökning för att komma till rätta med problemen med att skuldyngda personer kan ha tillgångar men ändå undgå indrivning.

Kronofogdemyndighetens arbete med verkställighet av obetalda skulder fyller en betydelsefull funktion i arbetet mot organiserad brottslighet. Genom att utmäta kriminellas tillgångar skickar samhället en signal om att brott inte lönar sig.

Det är viktigt att verkställighetsförfarandet är effektivt. För det krävs att Kronofogdemyndigheten har goda möjligheter att utreda vilka tillgångar som en gäldenär har. Ett sätt för Kronofogdemyndigheten att hitta tillgångar är att inhämta uppgifter om en gäldenärs bankkonton från banker. Som [...] konstaterar har det nyligen införts regler om ett nytt konto- och värdefackssystem för att bl.a. vid utredningar om brott, beskattning och indrivning av skulder effektivisera myndigheters tillgång till uppgifter som finansiella företag ska lämna om sina kunder. När detta system är igång kommer det att upplysa om vilka banker som Kronofogdemyndigheten kan vända sig till, vilket underlättar tillgångsundersökningen.

I Utsökningsutredningens betänkande Ett modernare utsökningsförfarande lämnas ytterligare förslag för att effektivisera och förbättra Kronofogdemyndighetens utredning av en gäldenärs tillgångar, bland

annat genom att tydliggöra vilka uppgifter som en bank är skyldig att lämna ut till Kronofogdemyndigheten. Betänkandet bereds för närvarande i Justitiedepartementet. Frågorna är viktiga och regeringen avser att återkomma när beredningen är färdig.

Riksdagens tillkännagivande om distansutmätning och aviserad proposition

Riksdagen beslutade våren 2021, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande till regeringen om utökade möjligheter till distansutmätning för Kronofogdemyndigheten av egendom som anträffas av en annan myndighet (bet. 2020/21:CU10, rskr. 2020/21:265). Utskottet anförde följande:

Enligt gällande reglering kan Kronofogdemyndigheten besluta om distansutmätning av lös egendom och meddela förbudsmeddelande för egendom som är i en annan myndighets besittning. För att egendomen ska anses vara i en annan myndighets besittning krävs dock att egendomen är omhändertagen med stöd av den myndighetens regelverk. En ändring av denna ordning har föreslagits av Kronofogdemyndigheten i en promemoria som lämnats till Justitiedepartementet. Utsökningsutredningen har bl.a. utifrån denna promemoria haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för att utöka möjligheten till distansutmätning. Som redovisas ovan landar utredningen i att någon ändring av besittningskravet inte ska göras i betänkandet Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81).

Utskottet konstaterar att Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten i sina remissvar gör en annan bedömning. De framhåller att minskad lönsamhet av brottslig verksamhet är ett viktigt mål för de brottsbekämpande myndigheterna, och de anser att kravet på att egendomen måste vara i myndighetens besittning med stöd av den myndighetens regelverk bör ändras. Enligt myndigheterna bör det införas en rätt för de brottsbekämpande myndigheterna, t.ex. Polismyndigheten, Tullverket, Kriminalvården och Kustbevakningen, att tillfälligt omhänderta egendom för att inhämta Kronofogdemyndighetens beslut om eventuell utmätning på distans.

Utskottet delar expertmyndigheternas uppfattning att distansutmätning bör vara möjligt i en större utsträckning än i dag. Med utökade möjligheter till distansutmätning skulle myndigheterna få ett nytt verktyg mot skuld-satta kriminella personer som saknar tillgångar på pappret men som har tillgångar i praktiken. Regeringen bör därför, med utgångspunkt i betänkandet Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81) och myndigheternas remissvar, överväga hur en reglering med utökade möjligheter till distansutmätning kan utformas alternativt låta utreda detta på nytt. I beredningsarbetet behöver det också beaktas att stöldgods inte ska utmätas. Regeringen bör prioritera detta arbete och återkomma till riksdagen med nödvändiga lagförslag så snart som möjligt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

I Regeringskansliets propositionsförteckning från den 11 januari 2022 för riksmötet 2021/22 aviserar en proposition om effektivare verktyg i utsökningsförfarandet som är tänkt att överlämnas till riksdagen under våren 2022. Enligt uppgift från Regeringskansliet gäller propositionen distansutmätning.

Tidigare behandling i övrigt

Utskottet behandlade våren 2021 ett motionsyrkande om en översyn av utmätningssystemet för att göra det mer effektivt. Motionsyrkandet avstyrktes med hänvisning till att Utsökningsutredningen i sitt betänkande lämnar förslag som bl.a. innebär förbättrade möjligheter för Kronofogdemyndigheten att vidta de utrednings- och spaningsåtgärder som är befogade för att utreda en gäldenärs tillgångar samt en möjlighet att genomföra registerkontroller och utbyta information med andra myndigheter. Utskottet ansåg att den pågående beredningen av förslagen inte borde föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Riksdagen följde utskottets förslag.

Budgetpropositionen för 2022

I budgetpropositionen för 2022 står bl.a. följande om Kronofogdemyndighetens medverkan i den tillgångsinriktade brottsbekämpningen (prop. 2021/22:1 utg.omr. 3 s. 15):

Kronofogdemyndigheten samarbetar med bl.a. Polismyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket för att bidra i den tillgångsinriktade brottsbekämpningen. Genom jourverksamhet säkerställer och utmäter myndigheten tillgångar som påträffas utanför ordinarie arbetstid hos gäldenärer som misstänks för eller har samröre med organiserad brottslighet. Under 2020 togs 2 589 samtal emot, framför allt från Polismyndigheten och Tullverket, vilket ledde till att tillgångar för ca 7,4 miljoner kronor kunde utmätas, en ökning med 845 000 kronor jämfört med 2019.

Utskottets ställningstagande

Till att börja med konstaterar utskottet att det nya konto- och värdefackssystem som har införts underlättar Kronofogdemyndighetens tillgångsundersökningar genom att direkt upplysa om vilka konton och värdefack en gäldenär har. Det kan också konstateras att Kronofogdemyndigheten samarbetar med bl.a. Polismyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket för att bidra i den tillgångsinriktade brottsbekämpningen. Genom jourverksamhet säkerställer och utmäter Kronofogdemyndigheten tillgångar som påträffas utanför ordinarie arbetstid hos gäldenärer som misstänks för eller har samröre med organiserad brottslighet.

Dessutom har riksdagen, på utskottets förslag, riktat ett tillkännagivande till regeringen om att utöka möjligheterna för Kronofogdemyndigheten att distansutmäta egendom som anträffas av en annan myndighet utan att vara omhändertagen med stöd av den myndighetens regelverk. En proposition i saken är aviserad att överlämnas till riksdagen under våren 2022.

Utöver detta lämnar Utsökningsutredningen i sitt betänkande förslag om att det ska etableras ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och utvalda myndigheter som betalar eller lämnar utmätningssbar egendom. Det handlar alltså om en utvidgning av det lagreglerade

informationsutbyte som redan i dag finns när det gäller Skatteverkets, Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens utbetalningar. Vidare föreslås nya bestämmelser som ger uttryckligt lagstöd för att Kronofogdemyndigheten ska kunna genomföra registerkontroller och utbyta information med andra myndigheter. Utredningen föreslår även en ny bestämmelse i utsköningsbalken som klargör att Kronofogdemyndigheten får vidta de utrednings- och spaningsåtgärder som är befogade för att utreda gäldenärens tillgångar. Det kan handla om att komma till rätta med fall där gäldenären t.ex. försöker göra sin egendom oåtkomlig för verkställighet genom att anlita bulvaner som formellt står som ägare till egendomen eller genom att åberopa skenavtal eller andra oriktiga handlingar. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Mot den redovisade bakgrunden finner utskottet inte skäl till någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionerna vare sig om informationsutbyte vid utmätning eller om andra åtgärder för effektivare utmätning. Samtliga motionsyrkanden bör därför avslås.

Försäljning av utmätt fast egendom

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om försäljning av utmätt fast egendom. Utskottet hänvisar till gällande reglering på området samt pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2021/22:1391 begär Larry Söder (KD) ett tillkännagivande till regeringen om att fast egendom endast i undantagsfall ska säljas på exekutiv auktion. Motionären anser att förfarandet med exekutiv auktion ska användas i de fall där värdet på fastigheten är så lågt att det inte är ekonomiskt försvarbart att ge en mäklare i uppdrag att sälja fastigheten.

Bakgrund

En utmätt fastighet ska säljas på offentlig auktion, om inte förutsättningarna för försäljning under hand är uppfyllda (12 kap. 1 § UB). Försäljning under hand får göras om en sådan försäljning bedöms vara mer ändamålsenlig än försäljning på auktion och det är tillförlitligt utrett vilka fordringar och rättigheter som belastar fastigheten. Vid bedömningen av om en försäljning under hand är mer ändamålsenlig ska särskilt beaktas förutsättningarna för att på det sättet få en högre köpeskillning för fastigheten än vid försäljning på auktion. (Se 12 kap. 57 § första stycket UB.)

Detta innebär att Kronofogdemyndigheten normalt ska välja den försäljningsform som bedöms ge den högsta köpeskillningen. Underhandsförsäljning lämpar sig bäst för den typiska villa- eller fritidsfastigheten utan

alltför många panträttshavare och utan belastande rättigheter. I de fall där förhållandena är komplicerade är det inte lämpligt att frångå det mer formbundna förfarande som en auktionsförsäljning innebär. (Se prop. 1993/94:191 s. 14 och 35.)

Vissa fastigheter får inte säljas genom ett underhandsförfarande. Om fastigheten belastas av inskrivna rättigheter med sämre rätt än en fordran som är förenad med panträtt och fordringen inte täcks av köpeskillingen, får underhandsförsäljning inte ske. Innehavaren av fordringen kan dock samtycka till försäljningen. Inte heller får gemensamt intecknade fastigheter säljas under hand. (Se 12 kap. 57 § andra stycket UB.)

Kronofogdemyndigheten förbereder en underhandsförsäljning på samma sätt som en auktion. När fastigheten har beskrivits och värderats tar myndigheten ställning till om den är lämplig att sälja under hand. Synpunkter i frågan hämtas in från ägaren och sökanden samt i vissa fall även från andra (12 kap. 59 § UB och 12 kap. 28 § utsökningsförordningen [1981:981]).

Utsökningsutredningen

Utsökningsutredningen hade bl.a. i uppdrag att ta ställning till hur bestämmelserna om exekutiv försäljning av fast egendom kan moderniseras (dir. 2014:127). I sitt betänkande Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81) anför utredningen att genom ett försäljningsförfarande som möjliggör användandet av modern teknik och internet förbättras förutsättningarna för spekulanter att delta i budgivningen oavsett var i världen de befinner sig. Detta kan i sin tur leda till ett bättre ekonomiskt resultat, vilket gynnar såväl borgenärs- som gäldenärskollektivet. Utredningen föreslår därför att förfarandet för försäljning av fast egendom på offentlig auktion moderniseras och teknikanpassas så att det blir möjligt att sälja egendomen genom såväl muntligt som skriftligt budgivningsförfarande. Utsökningsbalken och utsökningsförordningen ska därmed ändras så att budgivning kan ske även på annat sätt än muntligen, t.ex. elektroniskt via internet. Kronofogdemyndigheten ska efter att ha hört sökanden, svaranden och andra kända sakägare vars rätt berörs av försäljningen bestämma auktionsform. Om Kronofogdemyndigheten håller auktion på plats med muntliga bud bör intressenter ges möjlighet att delta i budgivningen via videolänk från något av Kronofogdemyndighetens kontor. Myndigheten bör även kunna bestämma att bud kan lämnas på annat sätt så att olika budgivningssätt kan kombineras i ett och samma auktionsförfarande.

Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den gällande regleringen om försäljning av utmätt fast egendom innebär att Kronofogdemyndigheten normalt ska välja den försäljningsform som bedöms ge den högsta köpeskillingen. Underhandsförsäljning anses lämpa sig bäst för den typiska villa- eller fritidsfastigheten utan alltför

många panträttshavare och utan belastande rättigheter. I de fall där förhållandena är komplicerade är det inte lämpligt att frånga det mer formbundna förfarande som en auktionsförsäljning innebär. Vidare kan det konstateras att Utskottets utredningen i sitt betänkande lämnar förslag om att modernisera och teknikanpassa förfarandet för försäljning av fast egendom på offentlig auktion, vilket bedöms kunna leda till ett bättre ekonomiskt resultat. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Därmed är utskottet inte berett att ställa sig bakom motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Köparens skydd mot säljarens borgenärer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en övergång från traditionsprincipen till avtalsprincipen i svensk rätt. Utskottet hänvisar till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2021/22:1509 föreslår Borian Åberg (M) ett tillkännagivande till regeringen om att traditionsprincipen ska ersättas med avtalsprincipen.

Bakgrund

En köpare av en vara får skydd mot säljarens borgenärer först när varan har överlämnats till köparen enligt den s.k. traditionsprincipen. Ett alternativ är att registrera köpet hos Kronofogdemyndigheten enligt lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbli (lösöreköplagen). Enbart köpeavtalet är inte tillräckligt för att hindra att säljarens borgenärer tillgodogör sig varan vid en konkurs eller utmätning. På konsumentområdet gäller dock sedan 2002 att köparen får skydd mot säljarens borgenärer i och med avtalet, dvs. en avtalsprincip (49 § konsumentköplagen [1990:932]).

Lösöreköpskommittén

Lösöreköpskommittén hade i uppdrag att ta ställning till om det finns långsiktiga och påtagliga samhällsekonomiska fördelar med att införa en ordning som innebär att en köpare av lösöre får skydd redan genom köpeavtalet. I betänkandet Lösöreköp och registerpant (SOU 2015:18) redovisar kommittén sin bedömning att varken registrering enligt lösöreköplagen eller besittningsövergång bör krävas för att en köpare av lösöre ska få sakrättsligt skydd mot säljarens borgenärer. Skyddet bör i stället uppkomma redan i och med avtalet. En reform av rätten till köpt lösöre förenklar enligt kommittén handeln med varor och underlättar för exportföretagen. Borgenärernas intresse av att

gäldenärer med betalningssvårigheter inte undandrar lösöre bedöms kunna tillgodoses bättre inom ramen för utmättnings- och konkursförfarandena än genom krav som påverkar all handel med lösöre. Den nuvarande ordningen är inte heller nödvändig för kreditgivningen. En övergång till avtalsprincipen har enligt kommittén påtagliga och långsiktiga samhällsekonomiska fördelar.

Mot den bakgrunden föreslår kommittén att det i en lag som bygger på avtalsprincipen tas in bestämmelser om rätt till köpt lösöre i förhållande till säljarens borgenärer. Vid köp av ett bestämt lösöre uppkommer enligt förslaget det sakrättsliga skyddet i och med avtalet. Om köpet avser lösöre som inte är bestämt uppkommer skyddet när ett visst lösöre har märkts, avskilts eller på annat sätt bestäms för köparens räkning. Det krävs därmed inte längre registrering enligt lösöreköplagen eller besittningsövergång. Lösöreköplagen ska därför upphävas, liksom även 49 § konsumentköplagen.

Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Lösöreköpskommittén i sitt betänkande lämnar förslag som innebär en övergång från traditionsprincipen till avtalsprincipen i svensk rätt. Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet. Enligt utskottet bör resultatet av det pågående beredningsarbetet inte föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Skuldsanering av vissa slags skulder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skuldsanering av vissa slags skulder.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) föreslås flera tillkännagivanden till regeringen om vilka slags skulder som ska ingå i en skuldsanering. Motionärerna anser att skadeståndsfordringar som grundar sig på brott inte ska kunna omfattas av skuldsanering (yrkande 19). Motionärerna vill också låta utreda en ordning där skuldsanering inte beviljas om gäldenären har handlat oansvarigt i ekonomiska angelägenheter (yrkande 20).

Bakgrund

En skuldsanering syftar till en totalreglering av gäldenärens ekonomiska situation och omfattar, med vissa angivna undantag, alla fordringar på pengar

mot gäldenären som har uppkommit före den dag då Kronofogdemyndigheten beslutade att inleda skuldsanering (30 § skuldsaneringslagen [2016:675] och 32 § lagen [2016:676] om skuldsanering för företagare). De fordringar som undantas från skuldsanering är främst familjerättsliga underhållsbidrag samt fordringar som är förenade med säkerhet i form av pant. Skuldsanering får beviljas endast om det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden (9 § skuldsaneringslagen respektive 10 § lagen om skuldsanering för företagare). Skälighetsbedömningen ska vara allmän, dvs. det ska göras en totalbedömning. I lagtexten räknas dock vissa omständigheter upp som särskilt ska beaktas vid den allmänna skälighetsbedömningen. Sålunda ska särskilt beaktas bl.a. omständigheterna vid skuldernas tillkomst, dvs. hur och varför gäldenären har skuldsatt sig. Bestämmelserna har i dessa delar sin motsvarighet i 1994 och 2006 års skuldsaneringslagar.

När det gäller omständigheterna vid skuldernas tillkomst anses skadeståndsfordringar som grundar sig på brott som huvudregel hindra skuldsanering. Det finns dock inte något absolut hinder mot att skadeståndsfordringar på grund av brott omfattas av ett beslut om skuldsanering. I förarbetena till 1994 års skuldsaneringslag anförde chefen för Justitiedepartementet följande (prop. 1993/94:123 s. 101 f.):

Skadeståndsfordringar som grundar sig på brott bör normalt hindra en skuldsanering. Det vore stötande om den som har dömts för allvarlig brottslighet, t.ex. våldtäkt, och då ålagts att betala skadestånd skulle kunna få skadeståndet nedsatt genom en skuldsanering. Å andra sidan bör skadeståndsfordringar inte generellt undantas från skuldsaneringslagens tillämpningsområde. Det kan tänkas undantagsfall där skuldsanering bör kunna beviljas trots att en sådan fordran ingår bland gäldenärens skulder. Man kan exempelvis tänka sig att frågan är om ett skadestånd av äldre datum där gäldenären fullgjort en del av sin betalningsförpliktelse eller där den skadelidande är positivt inställd till en skuldsanering för gäldenären eller där skadeståndet utgör endast en mindre del av gäldenärens samtliga skulder. Över huvud taget bör här skuldens ålder tillmätas en avgörande betydelse. Ju äldre skadeståndsfordran är desto större bör möjligheterna vara för gäldenären att erhålla skuldsanering. I det sammanhanget bör också vägas in den omständigheten att en skuldsanering kan innebära att den skadelidande faktiskt får viss del av skadeståndet betalt, vilket annars kanske inte skulle bli fallet. Som regel bör dock förekomsten av en skadeståndsfordran på grund av brott vid den allmänna skälighetsbedömningen verka hindrande för skuldsanering.

I förarbetena anfördes vidare att det inte heller får vara så att en skuldsanering får en allmänt sett demoraliserande effekt på så vis att vissa personer lockas till lättsinniga kreditåtaganden och sedan sätter sin lit till att mer eller mindre omgående få skuldsanering. När det gäller ”onödig lyxkonsumtion” kan det enligt förarbetena finnas anledning att inte se lika negativt på en skuldsättning som härrör från sådan konsumtion om den är gammal jämfört med om den är färsk. (Se samma proposition s. 99 f.) Att en skuld uppkommit genom lättsinniga kreditåtaganden eller för onödig lyxkonsumtion är alltså omständigheter som vid den allmänna skälighetsbedömningen talar emot att skuldsanering beviljas, även om betydelsen kan minska med skuldernas ålder.

Tidigare behandling

I lagstiftningsärendet om 2016 års skuldsaneringslag behandlade utskottet ett motionsyrkande motsvarande det som nu är aktuellt om skulder på grund av brott (bet. 2015/16:CU19). Motionsyrkandet avstyrktes med hänvisning till att det allmänna skälighetsvillkoret i skuldsaneringslagen och i lagen om skuldsanering för företagare innebär att en skuldsanering som huvudregel inte bör omfatta skadeståndsfordringar som grundar sig på våldsbrott. Det saknades därför enligt utskottet skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regelverket för skuldsanering sågs över så sent som 2016 när den nuvarande skuldsaneringslagen infördes. Den gällande regleringen innebär att skuldsanering får beviljas endast om det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden. Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas bl.a. omständigheterna vid skuldernas tillkomst, dvs. hur och varför gäldenären har skuldsatt sig. Som redovisas ovan görs det i förarbetena vissa uttalanden till vägledning för rättstillämpningen när det gäller skadeståndsfordringar som grundar sig på brott samt skulder som uppkommit genom lättsinniga kreditåtaganden eller för onödigt lyxkonsumtion. Utskottet finner inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena, som därför bör avslås.

Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 7 (C, KD, L), 8 (SD) och 9 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 18 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att skärpa skuldsaneringsinstitutet på så sätt att enbart gäldenärer med försörjningsansvar för barn ska ha rätt till två betalningsfria månader per år. Motionärerna anför att för den som inte har försörjningsansvar för barn bör fokus ligga på att borgenärerna ska få tillbaka så mycket pengar som möjligt.

I kommittémotion 2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att betalningsplanen vid

skuldsanering bör förkortas från fem till tre år utan några betalningsfria månader. Motionärerna anför att det är bättre att bli skuldfri snabbt än att ha ett antal betalningsfria månader.

Motsvarande förslag läggs fram i kommittémotionerna 2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 56 och 2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 25 i denna del.

I kommittémotion 2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att huvudregeln för betalningsplanens längd vid skuldsanering för privatpersoner förkortas från fem till tre år med två betalningsfria månader per år. Motionärerna anför att detta skulle skapa ännu bättre förutsättningar för överskuldsatta att klara av en skuldsanering utan en alltför hård belastning på gäldenären och hans eller hennes familj.

Bakgrund

Som har berörts i det föregående ersatte den nuvarande skuldsaneringslagen från 2016 en tidigare skuldsaneringslag från 2006 (prop. 2015/16:125, bet. 2015/16:CU19, rskr. 2015/16:235). Den nya lagen syftar till att ge fler evighetsgäldenärer möjlighet att starta om på nytt utan en betungande skuld-börda.

Enligt den nuvarande skuldsaneringslagen är betalningsplanens längd vid skuldsanering som huvudregel fem år, men det är möjligt att avvika från huvudregeln om det finns ”beaktansvärda skäl” att bestämma en kortare tid (34 §). I 2006 års skuldsaneringslag gällde ett krav på ”särskilda skäl”. I propositionen till den nya skuldsaneringslagen (s. 89) uttalade regeringen att ändringen till beaktansvärda skäl innebär att fler omständigheter ska kunna beaktas vid bestämmandet av betalningsplanens längd och att fler betalningsplaner ska kunna bli kortare än fem år. Regeringen bedömde att det finns fördelar med en betalningsplan som kan anpassas efter förhållandena i det enskilda fallet jämfört med en generell förkortning av betalningsplanen. Regeringen anförde vidare att det finns risker med att generellt förkorta betalningsplanen, t.ex. att fler gäldenärer då skulle få avslag på sina ansökningar eftersom en skuldsanering skulle framstå som oskälig och att kreditvillkoren för konsumenter skulle försämrats. En generell förkortning skulle också riskera att påverka betalningsmoralen och i grunden förtroendet för skuldsaneringsinstitutet, om inte förkortningen balanserades av inskränkande villkor som minskar gäldenärens möjlighet att beviljas skuldsanering.

För att göra betalningsplanen mer human har gäldenären två betalningsfria månader varje år – juni och december (38 § första stycket). Regeringen utvecklade i propositionen (s. 87) att de betalningsfria månaderna innebär en välkommen ventil under den tid som gäldenären genomför sina skuldsaneringsbetalningar och att de förbättrar förutsättningarna för gäldenären att klara av skuldsaneringen och bli rehabiliterad. Även ur ett barnperspektiv borde det

enligt regeringen vara välkommet med betalningsfria månader. För en gäldenär med barn skulle en sådan lösning vara värdefull och ge honom eller henne förbättrade möjligheter att klara av vissa särskilt utgiftstygda månader.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden om en förkortning av betalningsplanens längd vid skuldsanering, senast våren 2021 (bet. 2020/21:CU10). Utskottet avstyrkte då, liksom tidigare, motionsyrkandena med hänvisning till sitt ställningstagande i lagstiftningsärendet om den nya skuldsaneringslagen (bet. 2015/16:CU19). Där avstyrktes motsvarande motionsyrkanden av bl.a. följande skäl:

Enligt utskottet finns det således fördelar med en betalningsplan som kan anpassas efter förhållandena i det enskilda fallet jämfört med en generell förkortning av betalningsplanen. Lagändringen bör också leda till både att fler omständigheter kan beaktas vid bestämmandet av betalningsplanens längd och att fler betalningsplaner blir kortare än fem år. Enligt den nya skuldsaneringslagen kommer dessutom gäldenären att påbörja sina betalningar redan i samband med inledandebeslutet, vilket medför att gäldenären kan komma ut ur skuldsaneringen flera månader tidigare än enligt 2006 års skuldsaneringslag.

Utskottet anser vidare att två betalningsfria månader per år är positivt ur ett barnperspektiv och kommer att förbättra förutsättningarna för gäldenären att klara av skuldsaneringen och bli rehabiliterad.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

När det gäller den väckta frågan om en förkortning av betalningsplanens längd vid skuldsanering har utskottet inte någon annan uppfattning än den som riksdagen tidigare gett uttryck för. Utskottet anser alltså att den gällande regleringen framstår som väl avvägd. Därmed avstyrks motionerna 2021/22:2600 (V) yrkande 3, 2021/22:3231 (C) yrkande 9, 2021/22:4000 (L) yrkande 25 i denna del och 2021/22:4222 (KD) yrkande 56.

Samma överväganden gör sig gällande i den väckta frågan om en skärpning av skuldsaneringsinstitutet genom att enbart gäldenärer med försörjningsansvar för barn ska ha rätt till två betalningsfria månader per år. Utskottet konstaterar i den delen att de betalningsfria månaderna syftar till att göra skuldsaneringen mer human för samtliga skuldsaneringsgäldenärer genom att förbättra förutsättningarna för gäldenären att klara av skuldsaneringen och bli rehabiliterad. Därmed avstyrks även motion 2021/22:2538 (SD) yrkande 18.

Avräkningsordningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ändringar i den särskilda avräkningsordningen i utskökningsbalken. Utskottet hänvisar till att en utredning fått i uppdrag att titta på frågan.

Jämför reservation 10 (V).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär ändrade avräkningsregler för fordringar som lämnats över till Kronofogdemyndigheten för verkställighet. Motionärerna vill att influtna medel ska avräknas på fordringens kapitalbelopp före kostnads- och ränteskulder.

Bakgrund

Utskökningsbalken anger hur influtna medel ska avräknas när det finns både en kapitalskuld och biförpliktelser till kapitalskulden. Enligt regleringen ska betalningen avräknas på ränta och andra biförpliktelser före fordringens kapitalbelopp. Detta gäller dock inte om borgenären har yrkat något annat före fördelningen eller utbetalningen. (Se 13 kap. 13 §.) Av lagtexten framgår inte i vilken ordning de olika biförpliktelserna ska avräknas. I förarbetena anges dock att rättegångskostnader bör avräknas före ränta på fordringens kapitalbelopp, och eventuell ränta på rättegångskostnaden bör avräknas före själva rättegångskostnaden (prop. 1980/81:8 s. 697).

I betänkandet Överskudsättning i kreditsamhället? (SOU 2013:78) lämnades förslag om att avräkning på en skuld först skulle ske på kapitalbeloppet och därefter på räntor och avgifter. Detta skulle enligt utredningen garantera att skulden så småningom minskar för den som betalar, vilket i dag inte är fallet om räntorna är högre än vad gäldenären löpande förmår att betala. Beredningen av utredningens förslag avslutades i samband med att regeringen hösten 2015 antog en strategi för att motverka överskudsättning (prop. 2015/16:1 utg.omr. 18 s. 59 f.).

Utredningen om att motverka riskfylld kreditgivning och överskudsättning

Regeringen gav den 3 november 2021 en särskild utredare i uppdrag att granska marknaden för konsumentkrediter och föreslå åtgärder som motverkar riskfylld kreditgivning och överskudsättning (dir. 2021:108). I uppdraget ingår bl.a. att bedöma vilka åtgärder som skulle kunna vara lämpliga för att ge redan överskudsatta konsumenter bättre förutsättningar att betala tillbaka sina

skulder. I kommittédirektiven anförts i den delen att många gäldenärer i dag kontinuerligt och under lång tid betalar av på sin skuld, antingen på egen hand eller genom t.ex. löneutmätning, utan att detta leder till ett minskat kapitalbelopp. Betalningsutrymmet används till att betala ränta och andra kostnader. Det kan enligt regeringen finnas anledning att vidta åtgärder som skapar rimliga förutsättningar för en konsument att själv kunna betala av sin skuld när viss betalningsförmåga finns. Det kan handla om att se över

- möjligheten att få till stånd en avbetalningsplan
- utrymmet för borgenären att ta ut ränta, avgifter och andra kostnader vid betalningssvårigheter
- den särskilda avräkningsordningen i bl.a. utsökningsbalken.

Uppdraget ska redovisas senast den 3 maj 2023.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar, i likhet med motionärerna, att många gäldenärer kontinuerligt och under lång tid betalar av på sin skuld utan att detta leder till ett minskat kapitalbelopp. Som framgår ovan har regeringen därför relativt nyligen tillsatt Utredningen om att motverka riskfylld kreditgivning och överskuldssättning. Utredningen ska bl.a. bedöma vilka åtgärder som skulle kunna vara lämpliga för att ge redan överskuldssatta konsumenter bättre förutsättningar att betala av sina skulder. Det kan handla om att se över bl.a. den särskilda avräkningsordningen i utsökningsbalken. Uppdraget ska redovisas senast den 3 maj 2023. Utskottet anser att det saknas skäl att föregripa resultatet av det pågående arbetet, och motionsyrkandet avstyrks därför.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning. Jämför särskilt yttrande 2 (M, SD, C, V, KD, L).

I motioner från allmänna motionstiden 2021/22 har det väckts förslag som rör bl.a. ideellt skadestånd, vårdnadshavares skadeståndsansvar, dröjsmålsränta, åtgärder mot överskuldssättning, budget- och skuldrådgivning, slutlig preskription, vissa frågor om skuldsanering, företagsrekonstruktion, skärpt kontroll vid konkursansökan, avlägsnande av otillåtna bosättningar samt övertagande av fordonsrelaterade skulder.

Motionsförslagen rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2018/19 gjordes detta i betänkande 2018/19:CU6, under riksmötet 2019/20 i betänkande 2019/20:CU12 och under riksmötet 2020/21 i betänkandena 2020/21:CU10 och 2020/21:CU19.

Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet avstyrker motionsförslagen med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Ersättning vid frihetsberövanden, punkt 2 (SD, L)

av Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD), Robert Hannah (L) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 85,
bifaller delvis motionerna
2021/22:2814 av Katarina Brännström (M) och
2021/22:3445 av Marlène Lund Kopparklint (M) i denna del och
avslår motionerna
2021/22:317 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD),
2021/22:989 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 1 och 2 samt
2021/22:1505 av Boriana Åberg (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Frihetsberövandelagen ger enskilda möjlighet att få ekonomisk ersättning från staten för frihetsberövanden som med facit i hand inte borde ha ägt rum på det sätt som skett. Detta är i grunden positivt. Samtidigt är det viktigt att en tillämpning av regelverket inte leder till resultat som kan uppfattas som stötande. Det kan handla om fall där någon får en ansenlig ersättning trots att personen i fråga fortfarande är dömd för allvarlig brottslighet. Bland annat kan det ifrågasättas om regleringen ger tillräckliga möjligheter att jämka ersättningen. Dessutom har det visat sig att en betydande andel av de personer som får ersättning enligt frihetsberövandelagen samtidigt har obetalda skulder som avser skadestånd på grund av brott. I dessa fall kan frihetsberövandeersättningen sticka särskilt i ögonen när den jämförs med brottsoffrens skadestånd, och dessutom är frihetsberövandeersättningen i princip fredad från utmätning. Därför är det naturligtvis bra att regeringen har aviserat en proposition som innebär kraftiga höjningar av ersättningsnivåerna för kränkningar med anledning av brott samt förbättrade möjligheter för brottsoffer att utmäta frihetsberövandeersättning. Detta är dock enligt vår uppfattning inte tillräckligt i sammanhanget. Inte heller är det tillräckligt att statsrådet Morgan Johansson helt nyligen i ett frågesvar om skadestånd till dömda gärningsmän har uttalat att det kan finnas anledning att fundera över hur vidsträckt rätten till frihetsberövandeersättning bör vara samt att han har

bett sina tjänstemän att inleda en översyn av regleringen i fråga – det är oklart vad detta uppdrag i praktiken innebär. Regeringen bör därför ta initiativ till en ordentlig översyn av reglerna om ersättning vid frihetsberövanden i fall där en person som döms för brott har varit frihetsberövad längre tid än vad som följer av den slutligen utdömda påföljden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Utmätningsförbudet i förhållande till brottsoffer, punkt 3 (S, V, MP)

av Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Emma Hult (MP) och Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2527 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 23,

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del,

2021/22:3445 av Marlène Lund Kopparklint (M) i denna del och

2021/22:3635 av Niklas Wykman m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Det är angeläget att brottsoffer får större möjligheter till utmätning av gärningspersoners tillgångar än i dag. Därför är det glädjande att Utredningen om stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer har föreslagit att frihetsberövand ersättning ska kunna utmätas för alla fordringar som avser skadestånd på grund av brott. Sådana skadeståndsfordringar ska även få företräde framför andra fordringar utan företrädesrätt vid löneutmätning. Glädjande är också att en proposition i saken är aviserad att överlämnas till riksdagen redan den 22 mars 2022. Det saknas anledning att tro något annat än att regeringen fullföljer sin uttalade ambition att prioritera frågan.

Vidare konstaterar vi att utredningen har stannat vid att endast föreslå ändringar i den del av utmätningsförbudet som avser skadestånd med anledning av ett frihetsberövande, bl.a. med motiveringen att utredningen inte fått uppfattningen att en större förändring än så är nödvändig. Utredningen bedömer att mer långtgående förändringar bör föregås av en mer allmän översyn av utskömningsbalkens bestämmelser om undantag från utmätning. Om det visar sig att det uppstår ett behov av en sådan översyn förutsätter vi att regeringen kommer att ta initiativ till det.

Av det anförda följer att det inte finns behov av något tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkandena. De bör därför avslås.

3. Utmätningsförbudet i förhållande till övriga borgenärer, punkt 4 (SD)

av Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del.

Ställningstagande

Vi har tidigare i betänkandet ställt oss bakom utskottets förslag om att i större utsträckning möjliggöra utmätning av gärningspersoners tillgångar i form av skadestånd till förmån för brottsoffer. Vi vill emellertid inte stanna där utan anser att det finns skäl att inskränka förbudet mot utmätning av vissa slags skadestånd även i förhållande till andra fordringsägare än brottsoffer. Regeringen bör därför ta nödvändiga initiativ till en sådan lagändring. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Informationsutbyte vid utmätning, punkt 5 (SD, L)

av Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD), Robert Hannah (L) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna 2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 17 och 2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 25.

Ställningstagande

Det finns i dag ett lagreglerat informationsutbyte med Kronofogdemyndigheten när det gäller Skatteverkets, Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens utbetalningar. Detta är bra men inte tillräckligt. Utsökningsutredningen lämnar i sitt betänkande från 2016 (SOU 2016:81) förslag om att det ska

etableras ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och utvalda myndigheter som betalar eller lämnar ut utmätningsbar egendom. Vidare föreslås nya bestämmelser som ger uttryckligt lagstöd för att Kronofogdemyndigheten ska kunna genomföra registerkontroller och utbyta information med andra myndigheter. Vi konstaterar att dessa förslag ännu inte lett till lagstiftning. Regeringen bör därför prioritera den fortsatta beredningen av förslagen och återkomma med lagförslag som möjliggör ett effektivt informationsutbyte mellan myndigheter för att effektivisera utmätningen av tillgångar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Andra åtgärder för effektivare utmätning, punkt 6 (SD)

av Mikael Eskilander (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkandena 14–16 och avslår motion

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Som framgår av den föregående reservationen anser vi att regeringen bör prioritera den fortsatta beredningen av Utsökningsutredningens förslag om ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och andra myndigheter som betalar eller lämnar ut utmätningsbar egendom. Utöver detta behövs det dock enligt vår mening även andra åtgärder.

Vi konstaterar att det nya konto- och värdefackssystemet ger Kronofogdemyndigheten information om vilka konton och värdefack en gäldenär har. Däremot omfattar systemet inte uppgifter om vare sig tillgodohavanden eller transaktioner på kontona. Vi anser att regeringen bör låta utreda hur Kronofogdemyndigheten kan ges befogenhet att bevaka gäldenärens personnummer hos bl.a. banker för att direkt få en uppgift om utmätningsbara tillgångar.

Vidare konstaterar vi att Kronofogdemyndigheten samarbetar med bl.a. Polismyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket för att bidra i den tillgångsinriktade brottsbekämpningen. Genom jourverksamhet säkerställer och utmäter Kronofogdemyndigheten tillgångar som påträffas utanför ordinarie arbetstid hos gäldenärer som misstänks för eller har samröre med organiserad

brottslighet. Det bör vidtas åtgärder för att fördjupa denna samverkan i syfte att effektivare kunna utmäta kapitalvaror som kan anses tillhöra en gäldenär.

Även i övrigt är det viktigt att säkerställa utmätningssystemets effektivitet så att allt som kan utmätas verkligen utmäts. Sålunda bör det t.ex. inte vara möjligt att undkomma utmätning genom att skriva sina tillgångar på någon annan. Utsökningsutredningen lämnar förslag om utrednings- och spaningsåtgärder som tar sikte på bl.a. sådana fall, men förslagen har ännu inte lett till lagstiftning. Regeringen bör därför prioritera den fortsatta beredningen av förslagen och återkomma till riksdagen med lagförslag.

Det som har anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Skuldsanering av vissa slags skulder, punkt 9 (SD)

av Mikael Eskilanderesson (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkandena 19 och 20.

Ställningstagande

Det är helt orimligt att brottsoffer mister hela eller delar av sitt skadestånd på grund av att gärningspersonen beviljas skuldsanering. Den nuvarande ordningen med en allmän skälighetsbedömning där omständigheterna vid skuldernas tillkomst beaktas särskilt är inte tillräcklig. Lagstiftningen bör därför ändras på så sätt att skadeståndsfordringar som grundar sig på brott inte ska kunna omfattas av skuldsanering.

I Danmark beviljas i regel inte skuldsanering om gäldenären har agerat oansvarigt i ekonomiska frågor och t.ex. tagit en oproportionerlig risk i förhållande till sin ekonomiska situation eller lånat till konsumtion. En utredning bör undersöka om en liknande ordning kan införas i Sverige.

Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

Vad som har anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering, punkt 10 (C, KD, L)

av Larry Söder (KD), Ola Johansson (C) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 9,

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 25 i denna del och

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 56 och
avslår motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 18 och

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Den skuldsaneringslag som infördes 2016 innebär att det har blivit enklare att ansöka om skuldsanering, och antalet personer som gör det har också ökat. Det är positivt att fler skuldsatta ges möjlighet att ta sig ur överskuldssättning och utanförskap. Samtidigt finns det utrymme för förbättringar av den gällande regleringen. Vi anser nämligen att det är viktigt att förkorta gäldenärernas totala överskuldssättningsperiod så att de så snabbt som möjligt kan bli ekonomiskt rehabiliterade och komma tillbaka till ett mer normalt samhällsliv. Vi menar alltså att det är bättre att snabbt befrias från skulderna än att erbjudas tidsbegränsade avbetalningsfria perioder under pågående skuldsanering. I betänkandet Vägen tillbaka för överskuldssatta (SOU 2008:82) föreslogs en treårig betalningsplan som huvudregel. Även Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten har framhållit fördelarna med en treårig betalningsplan.

Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att betalningsplanen vid skuldsanering för privatpersoner som huvudregel ska bestämmas till tre år utan några betalningsfria månader. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering, punkt 10 (SD)

av Mikael Eskilander (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 18 och avslår motionerna

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 3,

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 9,

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 25 i denna del och

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 56.

Ställningstagande

Syftet med skuldsanering är att ge den överskuldssatte möjlighet att lösa sina ekonomiska bekymmer samtidigt som borgenärerna får åtminstone en del av sina fordringar betalda. En avvägning görs mellan å ena sidan vad gäldenären behöver för ett drägligt liv och å andra sidan borgenärernas intressen. För den gäldenär som inte har försörjningsansvar för barn bör fokus ligga på en hög återbetalningsgrad och att borgenärerna får tillbaka så mycket som möjligt. Därför finns det enligt vår mening inte skäl för betalningsfria månader för samtliga gäldenärer, utan detta bör vara förbehållet barnfamiljer. Barn till överskuldssatta föräldrar ges på detta sätt en drägligare tillvaro kring sommarlov och jul.

Regeringen bör därför återkomma med ett förslag till lagändring som innebär att enbart gäldenärer med försörjningsansvar för barn ska ha rätt till två betalningsfria månader per år. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Betalningsplanens utformning och längd vid skuldsanering, punkt 10 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 9,

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 25 i denna del och

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 56.

Ställningstagande

Överskuldssättning har ett högt pris för både den enskilde och samhället. Särskilt hårt drabbas barn som växer upp i överskuldssatta familjer. 2016 års skuldsaneringslag har gjort det enklare att beviljas och genomföra en skuldsanering. Lagen innebär att betalningsplanen i fler fall än tidigare ska kunna bestämmas till kortare tid än fem år. Detta är ett steg i rätt riktning, men jag menar att det nu finns utrymme för ytterligare förbättringar. Betalningsplanen bör som huvudregel bestämmas till tre år i stället för fem. Sådana kortare betalningsplaner i kombination med två betalningsfria månader per år skulle ge ännu bättre förutsättningar för överskuldssatta att klara av en skuldsanering. För barnfamiljer är det också extra viktigt att få ett andrum vid två tillfällen i samband med sommarlov och jul.

Regeringen bör därför ta initiativ till en lagändring som innebär att betalningsplanen förkortas till tre år med två betalningsfria månader. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Avräkningsordningen, punkt 11 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Många gäldenärer betalar kontinuerligt och under lång tid av på sin skuld, antingen på egen hand eller genom t.ex. löneutmätning, utan att detta leder till att kapitalbeloppet minskar. Betalningsutrymmet används till att betala ränta och andra kostnader. Det är därför positivt att regeringen har gett Utredningen

om att motverka riskfylld kreditgivning och överskuldsättning i uppdrag att se över bl.a. den särskilda avräkningsordningen i utsökningsbalken. Uppdraget ska redovisas senast den 3 maj 2023. Regeringen bör sedan återkomma med ett lagförslag som innebär att avräkningsreglerna för fordringar som lämnats över till Kronofogdemyndigheten för verkställighet ändras på så sätt att influtna medel avräknas på fordringens kapitalbelopp före kostnads- och ränteskulder. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Andra åtgärder för effektivare utmätning, punkt 6 (C)

Ola Johansson (C) anför:

Som anförs i kommittémotion 2021/22:3579 (C) yrkande 4 bör lagstiftningen ändras för att i större utsträckning möjliggöra för Kronofogdemyndigheten att distansutmäta egendom som anträffas av en annan myndighet. Eftersom riksdagen våren 2021, på utskottets förslag, riktade ett tillkännagivande till regeringen om utökade möjligheter till distansutmätning och eftersom en proposition i saken är aviserad till våren 2022 har jag valt att inte reservera mig till förmån för motionsyrkandet. Jag avser dock att följa frågan och återkomma med förslag om det finns skäl för det.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (M, SD, C, V, KD, L)

Larry Söder (KD), Mikael Eskilandersson (SD), Ola Johansson (C), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Jon Thorbjörnson (V), Viktor Wärnick (M) och Ulrik Bergman (M) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkandena 2018/19:CU6, 2019/20:CU12, 2020/21:CU10 och 2020/21:CU19. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:230 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra hemförsäkringen obligatorisk i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:263 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ytterligare konsumentvägledning kan ges för att stötta grupper som tenderar att hamna i skuldfällor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:317 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av rutinerna rörande utbetalning av skadestånd till brottsmisstänkta och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:362 av Thomas Morell (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomiskt skydd för tredje part i kunskapskrävande verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:932 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över begreppet särskilda skäl i kontraheringsprincipen vad gäller riktlinjerna för prematura barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:989 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättning på grund av frihetsberövande ska vägras i de fall misstanke om brott kvarstår och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att brottsoffer ska tilldömas ersättning då misstänkta frias på grund av formella fel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1391 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att endast i undantagsfall sälja hus på exekutiv auktion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1505 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte tillerkänna skadestånd till personer som har funnits skyldiga i lagakraftvunnen dom och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skadestånd till personer som har funnits skyldiga i lagakraftvunnen dom ska jämkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1509 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa traditionsprincipen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1517 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa absolut skuldpreskription för privata skulder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1583 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida lagstiftningen bör eller kan justeras för att underlätta för enskilda försäkringstagares förståelse för villkor avseende tecknade fullvärdesförsäkringar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1586 av Jonny Cato (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på utökad kontroll av identitetshandlingar vid begäran om personlig konkurs och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tingsrätterna ska få i uppdrag att vid ansökan om personlig konkurs kontrollera om det finns polisanmälan om kapad identitet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1733 av Cecilie Tenfjord Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över ordningsvaktens rätt till kränkingsersättning och om denna borde utvidgas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1871 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en myndighet om den på grund av sin försumlighet bryter mot gällande tids- och handläggningslagar, så att ett företag förlorar pengar eller drabbas av annan skada, ska vara skyldig att ersätta företaget och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2035 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förfallna fakturor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2527 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om solidariskt skadeståndsansvar för föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddade belopp för skadestånd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2535 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ömsesidigt erkännande av beslut om skuldsanering i Norden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en process för att uppmuntra våra grannländer att fatta beslut om ömsesidigt erkännande vid skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att räntan på skuld hos Kronofogden ska vara lika oavsett skuldanledning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den drabbade markägaren aldrig ska belastas med kostnader eller förlora inkomst till följd av olagliga bosättningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en snabb process för ingripande när barn är inblandade i illegala bosättningar och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för företagsrekonstruktion och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram förslag till åtgärder mot att hamna i privat skuldsättning i händelse av kris som är utom företagares påverkan och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram förslag till åtgärder för att företagare ska kunna ta sig ur skuldsättning och ha möjlighet att återstarta verksamheter i händelse av kris som är utom företagares påverkan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en maximal tidsgräns som en skuld kan kvarstå hos ett inkassobolag utan att avbetalning sker kan regleras i preskriptionslagen (1981:130) och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas möjlighet att omedelbart utmäta skadestånd som tilldömts gäldenär och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över utmätningssystemet för att det ska bli mer effektivt och säkerställer att allt som kan utmätas verkligen utmäts och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Kronofogdemyndigheten kan ges befogenhet att bevaka gäldenärens personnummer hos andra myndigheter och banker och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kronofogdemyndigheten bör ges i uppdrag att fördjupa samverkan med Polismyndigheten, för att effektivare kunna utmäta kapitalvaror som kan anses tillhöra gäldenärer, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur sekretesslagstiftningen mellan myndigheter generellt kan luckras upp, så att skulduutmätningar kan effektiviseras och brottslighet beivras, och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de två betalningsfria månaderna per år vid skuldsanering ska gälla för gäldenärer med försörjningsansvar för barn och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skulder som härrör från brottslig verksamhet inte ska omfattas av skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om en ordning liknande den danska gällande att skuldsanering inte beviljas vid ansvarslöshet kan införas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2561 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda skadestånd för kvinnovåldsbrott och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att huvudregeln för betalningsplanens längd vid skuldsanering för privatpersoner minskas från fem till tre år med två betalningsfria månader per år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma med förslag på konkreta förebyggande åtgärder mot överskuldsättning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en barnkonsekvensanalys av dagens regelverk och lämnas förslag som förbättrar situationen för alla de barn och unga som lever i familjer med överskuldsättning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att avräkningsreglerna för skuldsatta som hamnat hos Kronofogden ändras så att kapitalskulden betalas före kostnads- och ränteskulder och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att det införs en slutlig preskriptionstid för skulder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att långgivaren ska stå för en större kostnad vid verkställighet hos Kronofogden om inte tillräcklig kreditprövning har genomförts och säkerhet inte krävts för lånet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2751 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att göra hemförsäkringen obligatorisk för boende i flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2814 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för ersättning från staten när kriminella frihetsberövats och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2823 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att skyndsamt tillsätta en utredning med uppdrag att minska den ökande överskuldssättningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3063 av Fredrik Schulte (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skadeståndsbeloppen för ideella skador och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en betalningsplan på tre år vid skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning med uppdraget att ta fram förslag på stödåtgärder till barn till överskuldssatta föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av befintlig lagstiftning i syfte att öka tryggheten vid köp av begagnade bilar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3445 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skadeståndssystemet till förmån för brottsoffret och inte gärningsmannen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3448 av Marlène Lund Kopparklint och Sofia Westergren (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning om det solidariska betalningsansvaret gällande skadestånd bör tillsättas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3518 av Johan Hedin (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som tittar på hur ansvarslagstiftningen gällande motorcyklisters säkerhet kan förstärkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att distansutmätning ska kunna ske i fler fall än i dag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3635 av Niklas Wykman m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra lagstiftningen så att Kronofogdemyndigheten har möjlighet att utmäta kriminellas skadestånd när skulder till brottsoffer återfinns, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3705 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka stödet från det offentliga för att förbättra skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra budget- och skuldrådgivningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3707 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera lagen om företagsrekonstruktion och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda krav på identifikation vid ansökan om egen konkurs och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L):

66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statens försäljning av utmätt eller beslagttaget gods som typiskt sett har koppling till brottslig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglerna för ersättning för frihetsberövande i det fall då den brottsmisstänkte får en lagakraftvunnen dom emot sig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om informationsutbyte mellan myndigheter för effektivare utmätning av tillgångar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skuldsaneringslagen och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred översyn för att minska överskuldsättning och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta regler om möjligheten för kreditgivare att vända sig till Kronofogdemyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre skydd mot falska konkursansökningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4031 av Ulf KristerSSon m.fl. (M):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beloppstaket för föräldrars skadeståndsansvar för sina barns brottslighet bör höjas till ett halvt prisbasbelopp och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD):

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slutlig preskriptionstid och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att evighetsgäldenärens skuldsanering bör kortas till tre år och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på säkrare identifiering vid personlig konkurs och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
12. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:230	Markus Wiechel (SD)	2
2021/22:263	Markus Wiechel m.fl. (SD)	4
2021/22:362	Thomas Morell (SD)	
2021/22:932	Pia Nilsson m.fl. (S)	
2021/22:1517	Boriana Åberg (M)	
2021/22:1583	Johnny Skalin (SD)	
2021/22:1586	Jonny Cato (C)	1 och 2
2021/22:1733	Cecilie Tenfjord Toftby (M)	
2021/22:1871	Sten Bergheden (M)	3
2021/22:2035	Johnny Skalin (SD)	
2021/22:2527	Adam Martinen m.fl. (SD)	22
2021/22:2535	Angelica Lundberg m.fl. (SD)	1–3, 8, 9 och 12–14
2021/22:2538	Angelica Lundberg m.fl. (SD)	6
2021/22:2561	Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)	11
2021/22:2600	Jon Thorbjörnson m.fl. (V)	4, 5, 7 och 8
2021/22:2751	Anders Hansson (M)	
2021/22:2823	Betty Malmberg (M)	
2021/22:3063	Fredrik Schulte (M)	1
2021/22:3231	Martina Johansson m.fl. (C)	10 och 16
2021/22:3518	Johan Hedin (C)	2
2021/22:3705	Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M)	2 och 3
2021/22:3707	Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M)	2 och 10
2021/22:3974	Johan Pehrson m.fl. (L)	66
2021/22:4000	Robert Hannah m.fl. (L)	25 idd, 26, 27 och 32
2021/22:4031	Ulf Kristersson m.fl. (M)	46
2021/22:4222	Larry Söder m.fl. (KD)	53 och 59